ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
_____ Ярослав ШТАНЬКО
"31" 08 20__ р.

ТРУДОВЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	26 Цивільна безпека
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень:	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	V

Івано-Франківськ
2026

РОЗРОБНИК:

Д.ю.н, доцент, професор кафедри права
імені академіка УАН о. Івана Луцького Олена КИСЕЛЬОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права
імені академіка УАН
о. Івана Луцького
протокол № 1 від 28 серпня 2026 р.

В.о. завідувача кафедри Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП Микола КАРЧЕВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31 серпня 2026р.

e-mail	
Номер аудиторії чи кафедри	А.201
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. «Трудове право в системі правоохоронних органів» - навчальна дисципліна, спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння правового регулювання трудових відносин і службово-трудової діяльності працівників правоохоронних органів, особливостей виникнення, зміни та припинення трудових і службових правовідносин, реалізації та захисту трудових прав, а також специфіки застосування загальних і спеціальних норм трудового законодавства у правоохоронній сфері.

Дисципліна передбачає вивчення положень Конституції України, Кодексу законів про працю України, законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють трудову діяльність і проходження служби в правоохоронних органах. Особлива увага приділяється питанням оформлення трудових відносин, укладення та припинення трудових договорів, проходження служби, робочого часу і часу відпочинку, оплати праці, гарантій та компенсацій, дисциплінарної відповідальності, охорони праці, соціального і медичного забезпечення, а також способів захисту трудових прав працівників правоохоронних органів.

Вивчення дисципліни ґрунтується на принципі єдності та диференціації правового регулювання праці: загальні трудові гарантії мають поширюватися на працівників правоохоронних органів, тоді як спеціальне законодавство повинно враховувати особливий характер їхньої діяльності, підвищені ризики, особливий режим роботи, психофізичне навантаження та необхідність належної компенсації складних умов праці.

Особливе значення у межах дисципліни має аналіз сучасних напрямів удосконалення правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів, зокрема розвитку системи оплати праці та її стабільності, запровадження прозорих механізмів преміювання, колективного регулювання оплати праці, забезпечення належного обліку робочого часу та компенсації надурочної роботи, гарантування права на відпочинок, виконання державою соціальних гарантій, розвитку спеціального медичного забезпечення працівників правоохоронних органів.

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок щодо правового регулювання трудових та службово-трудових відносин у системі правоохоронних органів, розуміння особливостей застосування норм трудового законодавства до працівників правоохоронної сфери, а також здатності забезпечувати реалізацію, охорону та захист їхніх трудових прав і законних інтересів.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- формування системи знань про поняття, предмет, принципи та джерела трудового права і особливості їх застосування у системі правоохоронних органів;
- засвоєння особливостей виникнення, зміни та припинення трудових і службово-трудових відносин у правоохоронних органах;
- вивчення правового регулювання робочого часу, часу відпочинку, оплати праці, гарантій, компенсацій, охорони праці та соціального забезпечення працівників правоохоронних органів;
- формування навичок застосування норм трудового законодавства та спеціальних нормативно-правових актів у конкретних правових ситуаціях;
- формування здатності виявляти проблеми та визначати напрями вдосконалення правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів з урахуванням принципів справедливості, правової визначеності та гідних умов праці.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- поняття, предмет, метод, принципи та джерела трудового права в системі правоохоронних органів;
- правовий статус працівників правоохоронних органів та особливості правового регулювання їх трудової і службової діяльності;
- порядок виникнення, зміни та припинення трудових і службово-трудових правовідносин, укладення та припинення трудового договору і контракту;
- правове регулювання робочого часу, часу відпочинку, надурочних робіт та ненормованого режиму роботи;
- правові засади оплати праці, преміювання, доплат, надбавок, гарантій та компенсацій працівників правоохоронних органів;
- порядок застосування дисциплінарної та матеріальної відповідальності, а також способи захисту трудових прав;
- сучасні проблеми та напрями розвитку правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів, зокрема щодо гідної оплати праці, обліку робочого часу, соціального та медичного забезпечення.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- грамотно застосовувати понятійно-категоріальний апарат, нормативно-правову лексику та термінологію трудового права;
- визначати та добирати нормативно-правові акти, що регулюють трудові та службово-трудові відносини у правоохоронних органах;

- визначати особливості застосування загальних і спеціальних норм трудового законодавства до працівників правоохоронних органів;
- аналізувати та оцінювати правомірність рішень щодо прийняття на роботу, зміни умов праці, оплати праці, робочого часу та припинення трудових відносин;
- аргументовано висловлювати власну правову позицію з використанням нормативних актів та судової практики;
- виявляти порушення трудових прав та визначати належні способи їх захисту і поновлення;
- застосовувати норми трудового права у конкретних практичних ситуаціях та складати відповідні правові документи.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	3		
Семестр	5		
Кількість кредитів ЄКТС	4		
Аудиторні навчальні заняття		**денна форма**	**заочна форма**
	лекції	28 **(в годинах)**	6 **(в годинах)**
	семінари, практичні	28 **(в годинах)**	6 **(в годинах)**
Самостійна робота		64 **(в годинах)**	108 **(в годинах)**
Форма підсумкового контролю	**залік/екзамен (в годинах)** залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	**Постреквізити**
Конституційне право	Адміністративно-юрисдикційна діяльність правоохоронних органів
Юридичне документознавство	Превентивна діяльність правоохоронних органів
Адміністративне право	Складання процесуальних документів у кримінальних та адміністративних провадженнях: практикум

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади та виникнення трудових правовідносин у системі правоохоронних органів

Тема 1. Трудове право в системі правоохоронних органів: поняття, принципи та джерела (2 год.)

Поняття, предмет і метод трудового права. Система та функції трудового права. Принципи трудового права. Єдність та диференціація правового регулювання трудових відносин. Система джерел трудового права. Конституція України, Кодекс законів про працю України, закони та підзаконні нормативно-правові акти у сфері трудової діяльності правоохоронних органів. Співвідношення загального та спеціального правового регулювання праці.

Питання для самостійного вивчення. Міжнародно-правові стандарти трудових прав. Конвенції Міжнародної організації праці та європейські стандарти у сфері праці. Особливості дії трудового законодавства в умовах воєнного стану. Перспективи розвитку трудового законодавства України. (1–10, 12, 18–26).

Тема 2. Суб'єкти трудових і службово-трудових правовідносин у правоохоронних органах (2 год.)

Поняття та види суб'єктів трудового права. Працівник і роботодавець як суб'єкти трудових правовідносин. Правовий статус працівника правоохоронного органу. Співвідношення понять «працівник», «службовець», «державний службовець», «поліцейський», «працівник правоохоронного органу». Трудові правовідносини та відносини проходження служби. Особливості правового статусу працівників Національної поліції, прокуратури, ДБР, НАБУ, БЕБ та СБУ.

Питання для самостійного вивчення. Особливості правового статусу працівників різних правоохоронних органів. Трудові права та службові обов'язки. Спеціальні обмеження та гарантії для працівників правоохоронних органів. (1–5, 17–26).

Тема 3. Виникнення та оформлення трудових і службово-трудових відносин у правоохоронних органах (2 год.)

Підстави виникнення трудових правовідносин. Вимоги до осіб, які приймаються на роботу та службу. Добір і призначення на посаду. Трудовий договір та контракт. Контракт про проходження служби. Документи, що подаються при прийнятті на роботу. Наказ про прийняття на роботу. Повідомлення про прийняття працівника на роботу. Документальне оформлення трудової діяльності. Випробування при прийнятті на роботу.

Питання для самостійного вивчення. Особливості оформлення трудових відносин у Національній поліції та інших правоохоронних органах. Електронний облік трудової діяльності. Кадрове діловодство. Правові наслідки порушення порядку оформлення трудових відносин. (2, 3, 9, 12, 18–26).

Тема 4. Трудовий договір і контракт у правоохоронних органах: зміст, зміна та припинення (2 год.)

Поняття та зміст трудового договору. Обов'язкові та додаткові умови трудового договору. Строкові та безстрокові трудові договори. Контракт як особлива форма трудового договору. Зміна умов трудового договору. Переведення та переміщення працівників. Підстави та порядок припинення трудового договору. Звільнення за ініціативою працівника та роботодавця. Особливості припинення служби у правоохоронних органах. Гарантії працівників при звільненні.

Питання для самостійного вивчення. Особливості припинення служби поліцейських, прокурорів, працівників ДБР, НАБУ та інших правоохоронних органів. Гарантії при звільненні. Судова практика щодо поновлення на роботі та службі. (2, 3, 10, 12, 18–25, 31).

Тема 5. Правове регулювання робочого часу працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та види робочого часу. Нормальна та скорочена тривалість робочого часу. Режими робочого часу. Змінна робота та чергування. Надурочна робота. Ненормований робочий день. Облік робочого часу. Особливості режиму роботи працівників правоохоронних органів. Правове регулювання робочого часу в умовах воєнного стану.

Питання для самостійного вивчення. Проблеми обліку фактично відпрацьованого часу правоохоронців. Робота понад установлену норму робочого часу. Компенсація роботи у вихідні та святкові дні. Недопущення порушення права на відпочинок при ненормованому режимі роботи. (2–5, 12, 18, 19, 32, 40, 41).

Тема 6. Час відпочинку та відпустки працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та види часу відпочинку. Перерви протягом робочого дня. Щоденний та щотижневий відпочинок. Вихідні та святкові дні. Поняття та види відпусток. Щорічні основні та додаткові відпустки. Соціальні та інші види відпусток. Порядок надання відпусток. Гарантії реалізації права на відпочинок.

Питання для самостійного вивчення. Особливості надання відпусток поліцейським та працівникам інших правоохоронних органів. Перенесення, продовження та компенсація невикористаних відпусток. Особливості надання відпусток в умовах воєнного стану. (2, 4, 9, 12, 15, 18–25, 40).

Тема 7. Оплата праці та грошове забезпечення працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та структура заробітної плати. Державне та договірне регулювання оплати праці. Основна та додаткова заробітна плата. Доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати. Поняття та структура грошового забезпечення працівників правоохоронних органів. Особливості грошового забезпечення поліцейських. Строки та порядок виплати заробітної плати. Гарантії своєчасної та повної оплати праці.

Питання для самостійного вивчення. Особливості оплати праці державних службовців у правоохоронних органах. Структура грошового забезпечення поліцейських. Судова практика щодо стягнення належного грошового забезпечення. Проблеми стабільності та передбачуваності законодавства про оплату праці правоохоронців. (2–5, 13, 18–25, 27, 43, 44).

Змістовий модуль 2. Особливості реалізації, захисту та розвитку трудових прав працівників правоохоронних органів

Тема 8. Преміювання, гарантії та компенсації працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та правова природа премії. Преміювання як елемент матеріального стимулювання праці. Підстави та порядок преміювання. Принципи обґрунтованості, прозорості преміювання. Гарантійні та компенсаційні виплати. Доплати та надбавки за особливі умови праці. Компенсація роботи понад установлену норму робочого часу.

Питання для самостійного вивчення. Проблеми дискреції роботодавця при преміюванні. Колективне регулювання оплати праці. Особливості виплати додаткової винагороди поліцейським в умовах воєнного стану. Напрями вдосконалення системи матеріального стимулювання правоохоронців. (13, 16, 18, 19, 27, 43–46).

Тема 9. Гарантії та соціальний захист працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та система трудових гарантій. Гарантії при прийнятті на роботу, переведенні та звільненні. Соціальні гарантії працівників правоохоронних органів. Право на соціальне забезпечення. Пенсійне забезпечення. Житлові та інші соціальні гарантії. Гарантії у разі загибелі, поранення або іншого ушкодження здоров’я у зв’язку з виконанням службових обов’язків.

Питання для самостійного вивчення. Особливості соціального захисту поліцейських та інших працівників правоохоронних органів. Гарантії членам сімей працівників правоохоронних органів. Проблеми реалізації соціальних

гарантій. Гарантії працівникам при виконанні державних або громадських обов'язків. (10, 18–26, 37).

Тема 10. Охорона праці та медичне забезпечення працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та система охорони праці. Право працівника на безпечні та здорові умови праці. Обов'язки роботодавця у сфері охорони праці. Особливості охорони праці у правоохоронній діяльності. Інструктаж і навчання з охорони праці. Розслідування нещасних випадків. Медичні огляди. Медичне забезпечення працівників правоохоронних органів. Особливості роботи в умовах підвищеного ризику.

Питання для самостійного вивчення. Спеціальне медичне забезпечення працівників правоохоронних органів. Медична та психологічна реабілітація. Соціальні гарантії працівників, які отримали поранення під час виконання службових обов'язків. Перспективи запровадження спеціальних медичних програм для правоохоронців. (4, 14, 18–26).

Тема 11. Дисципліна праці та дисциплінарна відповідальність працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та значення трудової дисципліни. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Дисциплінарний проступок. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність. Види дисциплінарних стягнень. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності. Особливості дисциплінарного провадження щодо поліцейських. Гарантії працівника при притягненні до дисциплінарної відповідальності.

Питання для самостійного вивчення. Особливості дисциплінарної відповідальності працівників різних правоохоронних органів. Співвідношення загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності. Судова практика щодо оскарження дисциплінарних стягнень. (2, 18–25, 29, 45).

Тема 12. Матеріальна відповідальність працівників правоохоронних органів (2 год.)

Поняття та підстави матеріальної відповідальності працівників. Умови настання матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності. Обмежена та повна матеріальна відповідальність. Визначення розміру заподіяної шкоди. Порядок відшкодування шкоди. Особливості матеріальної відповідальності працівників правоохоронних органів.

Питання для самостійного вивчення. Відмежування матеріальної відповідальності від цивільно-правової та інших видів юридичної відповідальності. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної працівником правоохоронного органу. Судова практика у справах про матеріальну відповідальність. (2, 3, 9, 12, 18–26).

Тема 13. Захист трудових прав працівників правоохоронних органів та вирішення трудових спорів (2 год.)

Поняття та способи захисту трудових прав. Самозахист трудових прав. Роль професійних спілок у захисті трудових прав. Індивідуальні та колективні трудові спори. Порядок вирішення трудових спорів. Судовий захист трудових прав. Оскарження незаконного звільнення, дисциплінарних стягнень та рішень щодо оплати праці. Поновлення на роботі. Судова практика Верховного Суду щодо трудових і службово-трудових спорів працівників правоохоронних органів.

Питання для самостійного вивчення. Строки звернення за захистом трудових прав. Особливості судового захисту працівників правоохоронних органів. Судова практика щодо незаконного звільнення, стягнення заробітної плати та грошового забезпечення. Практика Європейського суду з прав людини щодо трудових прав. (2, 9, 10, 16, 17, 19–26, 31).

Тема 14. Сучасні напрями розвитку правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (2 год.)

Сучасні проблеми правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів. Забезпечення єдності та диференціації правового регулювання. Удосконалення системи оплати праці та забезпечення її гідного рівня. Правова визначеність і стабільність законодавства про оплату праці. Розвиток колективного регулювання оплати праці. Удосконалення механізмів преміювання. Система обліку робочого часу та нормування праці. Гарантування права на відпочинок. Розвиток соціального та спеціального медичного забезпечення. Європейські стандарти трудових прав працівників правоохоронних органів.

Питання для самостійного вивчення. Перспективи вдосконалення правового регулювання оплати праці правоохоронців. Встановлення належного базового рівня оплати праці та можливості її диференціації. Удосконалення системи преміювання залежно від результатів роботи. Облік фактично відпрацьованого часу та недопущення порушення права на відпочинок. Розвиток спеціального медичного забезпечення. Адаптація законодавства України до європейських стандартів у сфері трудових прав. (1–10, 13–26, 27–33, 43–46).

Зміст семінарських занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади трудового права в системі правоохоронних органів

Тема 1. Трудове право в системі правоохоронних органів: поняття, принципи та джерела (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття, предмет та метод трудового права.

2. Система та функції трудового права.
3. Принципи трудового права та їх значення для регулювання праці працівників правоохоронних органів.
4. Єдність та диференціація правового регулювання трудових відносин.
5. Джерела трудового права та їх система.
6. Співвідношення загальних норм трудового законодавства та спеціального законодавства у сфері діяльності правоохоронних органів.

Тема 2. Працівники правоохоронних органів як суб'єкти трудових і службових правовідносин (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та види суб'єктів трудового права.
2. Працівник і роботодавець як основні суб'єкти трудових правовідносин.
3. Правовий статус працівника правоохоронного органу.
4. Співвідношення понять «працівник», «службовець», «державний службовець» та «працівник правоохоронного органу».
5. Співвідношення трудових правовідносин та правовідносин проходження служби.
6. Особливості правового статусу поліцейських, прокурорів, працівників ДБР, НАБУ, БЕБ та СБУ.

Тема 3. Виникнення та документальне оформлення трудових і службово-трудових відносин у правоохоронних органах (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Підстави виникнення трудових правовідносин.
2. Вимоги до осіб, які приймаються на роботу та службу до правоохоронних органів.
3. Добір, призначення на посаду та прийняття на роботу.
4. Документи, що подаються при прийнятті на роботу.
5. Трудовий договір та контракт як підстави виникнення трудових і службово-трудових відносин.
6. Документальне оформлення прийняття на роботу та призначення на посаду.
7. Випробування при прийнятті на роботу.
8. Правові наслідки порушення порядку оформлення трудових відносин.

Тема 4. Трудовий договір і контракт у правоохоронних органах: зміст, зміна та припинення (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та зміст трудового договору.
2. Обов'язкові та додаткові умови трудового договору.
3. Особливості строкових трудових договорів.

4. Контракт як особлива форма трудового договору.
5. Особливості контракту про проходження служби у правоохоронних органах.
6. Зміна умов трудового договору, переведення та переміщення працівників.
7. Підстави та порядок припинення трудового договору.
8. Особливості звільнення працівників правоохоронних органів.
9. Гарантії працівників при припиненні трудових і службово-трудових відносин.

Тема 5. Робочий час працівників правоохоронних органів та особливості його обліку (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та види робочого часу.
2. Нормальна та скорочена тривалість робочого часу.
3. Режими та графіки роботи працівників правоохоронних органів.
4. Змінна робота та чергування.
5. Надурочна робота та особливості її правового регулювання.
6. Ненормований робочий день.
7. Облік робочого часу працівників правоохоронних органів.
8. Особливості роботи понад установлену норму робочого часу.
9. Право працівника правоохоронного органу на відпочинок та його гарантування.

Тема 6. Час відпочинку та відпустки працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та види часу відпочинку.
2. Перерви протягом робочого дня, щоденний та щотижневий відпочинок.
3. Вихідні та святкові дні.
4. Поняття та види відпусток.
5. Щорічні основні та додаткові відпустки.
6. Соціальні та інші види відпусток.
7. Особливості надання відпусток працівникам правоохоронних органів.
8. Перенесення, продовження та компенсація невикористаних відпусток.
9. Особливості реалізації права на відпочинок в умовах воєнного стану.

Тема 7. Оплата праці та грошове забезпечення працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та структура заробітної плати.
2. Основна та додаткова заробітна плата.
3. Державне та договірне регулювання оплати праці.

4. Доплати, надбавки, гарантійні та компенсаційні виплати.
5. Поняття та структура грошового забезпечення працівників правоохоронних органів.
6. Особливості грошового забезпечення поліцейських.
7. Гарантії своєчасної та повної виплати заробітної плати і грошового забезпечення.
8. Проблеми правового регулювання оплати праці працівників правоохоронних органів.

Змістовий модуль 2. Особливості реалізації, захисту та розвитку трудових прав працівників правоохоронних органів

Тема 8. Преміювання, гарантії та компенсації працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та правова природа преміювання.
2. Премія як засіб матеріального стимулювання працівників.
3. Підстави та порядок преміювання працівників правоохоронних органів.
4. Гарантії прозорості та обґрунтованості преміювання.
5. Гарантійні та компенсаційні виплати.
6. Доплати та надбавки за особливі умови праці.
7. Компенсація роботи у надурочний час, вихідні та святкові дні.
8. Проблеми вдосконалення системи матеріального стимулювання працівників правоохоронних органів.

Тема 9. Гарантії та соціальний захист працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та система трудових і соціальних гарантій.
2. Гарантії при прийнятті на роботу, переведенні та звільненні.
3. Соціальне забезпечення працівників правоохоронних органів.
4. Пенсійне забезпечення працівників правоохоронних органів.
5. Житлові та інші соціальні гарантії.
6. Гарантії у разі загибелі, поранення або ушкодження здоров’я працівника.
7. Соціальні гарантії членам сімей працівників правоохоронних органів.
8. Проблеми реалізації соціальних гарантій працівників правоохоронних органів.

Тема 10. Охорона праці та медичне забезпечення працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та система охорони праці.
2. Право працівників правоохоронних органів на безпечні та здорові умови праці.
3. Обов'язки роботодавця у сфері охорони праці.
4. Особливості охорони праці у правоохоронній діяльності.
5. Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань.
6. Медичні огляди працівників правоохоронних органів.
7. Медичне забезпечення та реабілітація працівників правоохоронних органів.
8. Особливості медичного забезпечення працівників, діяльність яких пов'язана з підвищеним ризиком.

Тема 11. Дисципліна праці та дисциплінарна відповідальність працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та значення трудової дисципліни.
2. Правила внутрішнього трудового розпорядку.
3. Поняття та ознаки дисциплінарного проступку.
4. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність.
5. Види дисциплінарних стягнень.
6. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності.
7. Особливості дисциплінарної відповідальності поліцейських.
8. Гарантії працівника при притягненні до дисциплінарної відповідальності.
9. Судова практика щодо оскарження дисциплінарних стягнень.

Тема 12. Матеріальна відповідальність працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та підстави матеріальної відповідальності працівників.
2. Умови настання матеріальної відповідальності.
3. Види матеріальної відповідальності працівників.
4. Обмежена та повна матеріальна відповідальність.
5. Визначення розміру заподіяної шкоди.
6. Порядок відшкодування шкоди.
7. Особливості матеріальної відповідальності працівників правоохоронних органів.
8. Відмежування матеріальної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
9. Судова практика у справах про матеріальну відповідальність.

Тема 13. Захист трудових прав працівників правоохоронних органів та вирішення трудових спорів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Поняття та способи захисту трудових прав.
2. Самозахист трудових прав працівників.
3. Роль професійних спілок у захисті трудових прав.
4. Індивідуальні та колективні трудові спори.
5. Порядок вирішення трудових спорів.
6. Судовий захист трудових прав працівників правоохоронних органів.
7. Оскарження незаконного звільнення та дисциплінарних стягнень.
8. Захист права на заробітну плату та грошове забезпечення.
9. Судова практика Верховного Суду щодо трудових і службово-трудових спорів.

Тема 14. Сучасні напрями розвитку правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів (2 год.).

Питання для обговорення.

1. Сучасні проблеми правового регулювання трудової діяльності працівників правоохоронних органів.
2. Єдність і диференціація правового регулювання праці правоохоронців.
3. Удосконалення системи оплати праці та забезпечення гідного рівня доходів.
4. Правова визначеність і стабільність законодавства про оплату праці.
5. Удосконалення механізмів преміювання та матеріального стимулювання.
6. Правове регулювання та облік фактично відпрацьованого часу.
7. Гарантування права працівників правоохоронних органів на відпочинок.
8. Розвиток соціального та спеціального медичного забезпечення.
9. Адаптація законодавства України до європейських стандартів трудових прав.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	64	108
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	24

Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	20	40
Підготовка до поточного контролю	12	24
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	20

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з "Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти". Ознайомитись з документом можна за покликанням.

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно "Положення про організацію освітнього процесу" здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

4) щодо дотримання академічної доброчесності

"Положення про систему забезпечення академічної доброчесності" закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

5) щодо використання штучного інтелекту

“Політика використання штучного інтелекту” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за покликанням. “Положення про систему забезпечення академічної доброчесності” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анульовується без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за посиланням.
Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	**Метод навчання**	**Метод оцінювання.**
Знати та розуміти основні положення трудового законодавства України, особливості	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування,	Усний контроль, поточний контроль,

правового регулювання трудових відносин у правоохоронних органах, порядок виникнення, зміни та припинення трудових відносин.	комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (case study, дискусія, brainstorming, робота в команді (групах)).	залік
Уміти застосовувати норми трудового права для вирішення практичних ситуацій, пов'язаних із прийняттям на роботу, укладенням трудового договору, робочим часом, часом відпочинку, оплатою праці, дисциплінарною відповідальністю та припиненням трудових відносин у правоохоронних органах.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.	Усний контроль, поточний контроль, залік
Уміти аналізувати та вирішувати трудові спори й інші правові ситуації у сфері праці, визначати способи захисту трудових прав працівників правоохоронних органів та застосовувати законодавчі й правові механізми їх захисту.	Словесні методи (лекція, розповідь, пояснення); наочні методи (ілюстрування, комп'ютерні і мультимедійні презентації); інтерактивні методи (дискусія, мозковий штурм, робота в команді (групах)). Додатково: написання тез, презентація на науковому заході.	Усний контроль, поточний контроль, залік

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Трудове право в системі правоохоронних органів» необхідно:

- мультимедійний проектор або інший мультимедійний екран для демонстрації презентацій, схем, таблиць, нормативно-правових матеріалів та матеріалів судової практики;

- комп'ютерне обладнання та доступ до мережі Інтернет для пошуку, опрацювання та аналізу нормативно-правових актів, наукових публікацій і судових рішень;
- доступ до офіційної бази «Законодавство України» Верховної Ради України (https://zakon.rada.gov.ua/) для роботи з чинними нормативно-правовими актами у сфері трудового права та діяльності правоохоронних органів;
- доступ до Єдиного державного реєстру судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua/) для аналізу судової практики щодо трудових і службово-трудових спорів, незаконного звільнення, оплати праці, дисциплінарної та матеріальної відповідальності;
- доступ до офіційних вебресурсів правоохоронних органів та державних установ, зокрема Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державного бюро розслідувань, Офісу Генерального прокурора та Національного агентства України з питань державної служби;
- електронні наукові та бібліографічні ресурси для опрацювання наукової літератури, монографій, навчальних посібників і фахових статей з питань трудового права та правового регулювання діяльності працівників правоохоронних органів;
- програмне забезпечення для підготовки презентацій, таблиць, схем та навчальних матеріалів, а також для виконання індивідуальних і практичних завдань;
- навчально-методичні матеріали та нормативно-правові акти, передбачені програмою навчальної дисципліни;
- книги, підручники, навчальні посібники, монографії та наукові статті, що входять до програми навчального курсу.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контрольні заходи

(в разі потреби - розділити за семестрами)

Вид	***Зміст***	***% від загальної оцінки***	***Бал***	
			min	***max***
Поточні контрольні заходи	Усне опитування, презентації на семінарських заняттях	25%	8,75	15
	Практичні завдання та ситуаційні задачі	25%	8,75	15
	Індивідуальні завдання / аналіз судової практики	25%	8,75	15

	Тестування	25%	8,75	15
	всього	**60**	**35**	**60**
Підсумкові контрольні заходи	залік	**40**	**25**	**40**
Всього:		**100**	**60**	**100**

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в "Електронному журналі обліку успішності академічної групи" на підставі чотирибальної шкали - "2"; "3"; "4"; "5". У разі відсутності студента на занятті виставляється "н". За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість "н" в журналі буде виставлено "0" (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

Критерії оцінювання (поточного та підсумкового контролю)

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	**Рівень досягнень, %**	**Шкала ECTS**
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A

Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на заліки/екзамени без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. **Венедіктов С. В.** Трудове право України : підручник. Київ : Видавництво Людмила, 2021. 216 с.
2. **Щербина В. І., Соцький А. М.** Трудове право України : підручник. Чернівці : Технодрук, 2021. 552 с.
3. **Трудове право України : підручник** / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін. ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 544 с.
4. **Бутинська Р. Я., Мокрицька Н. П.** Трудове право України : навчальний посібник. Львів : Галицька видавнича спілка, 2022. 312 с.
5. **Трудове право України : підручник** / за ред. проф. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2022. 376 с.
6. **Чанишева Г. І.** Трудове право України : навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 137 с.
7. **Ярошенко О. М., Середа О. Г., Луценко О. Є.** Трудове право та право соціального забезпечення : навчальний посібник для підготовки до іспиту. Харків : Право, 2021. 258 с.
8. **Трудове право: підготовка до іспиту : навчальний посібник** / кол. авт. : О. С. Юнін, К. Р. Резворович, Н. В. Уварова та ін. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 100 с.
9. **Трудове право України (особлива частина) : практикум** / С. Я. Вавженчук, О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова, С. М. Черноус ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут права. Київ : 7БЦ, 2022. 299 с.
10. **Ярошенко О. М., Мельничук Н. О., Величко Л. Ю., Луценко О. Є., Янукович О. І.** Захист трудових прав працівників на час виконання державних або громадських обов’язків: актуальні проблеми

правозастосування : монографія / за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Юрайт, 2022. 220 с.

Основні нормативно-правові акти

11. **Конституція України** : Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text.
12. **Кодекс законів про працю України** : Кодекс України від 10 грудня 1971 року № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text.
13. **Про оплату праці** : Закон України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text.
14. **Про охорону праці** : Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text.
15. **Про відпустки** : Закон України від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр#Text.
16. **Про колективні договори і угоди** : Закон України від 1 липня 1993 року № 3356-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text.
17. **Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності** : Закон України від 15 вересня 1999 року № 1045-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text.
18. **Про державну службу** : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text.
19. **Про Національну поліцію** : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text.
20. **Про прокуратуру** : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text.
21. **Про Державне бюро розслідувань** : Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text.
22. **Про Національне антикорупційне бюро України** : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text.
23. **Про Службу безпеки України** : Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text.
24. **Про Бюро економічної безпеки України** : Закон України від 28 січня 2021 року № 1150-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text.
25. **Про Державну кримінально-виконавчу службу України** : Закон України від 23 червня 2005 року № 2713-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text.
26. **Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів** : Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text.

Додаткова література

27. **Вапнярчук Н. М.** Грошове забезпечення працівників Національної поліції України як важлива юридична гарантія їх діяльності. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1. С. 235–240. DOI: https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.01.36.
28. **Кисельов Д. В.** Диференціація службових та трудових правовідносин пенітенціарного персоналу України. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право*. 2022. № 2 (16). С. 37–49. DOI: https://doi.org/10.32755/sjlaw.2022.02.037.
29. **Мух К. Б.** Дисциплінарна відповідальність працівника Національної поліції України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2021. № 10. DOI: https://doi.org/10.36477/2616-7611-2021-10-12.
30. **Шапірко О. та ін.** Правові засади забезпечення гендерної рівності на державній службі. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Право»*. 2024.
31. **Правовий статус суб'єктів трудових правовідносин за законодавством України.** *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2021. Вип. 65. С. 176–179. DOI: https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.65.32.
32. **Особливості правового регулювання роботи понад встановлену норму робочого часу в Україні.** *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2026.
33. **Нетипові трудові правовідносини в системі сучасних трудових правовідносин України.** *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. 2022.

Додаткові нормативно-правові акти

34. **Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)** : Закон України від 3 березня 1998 року № 137/98-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр#Text.
35. **Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності** : Закон України від 22 червня 2012 року № 5026-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text.
36. **Про зайнятість населення** : Закон України від 5 липня 2012 року № 5067-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text.
37. **Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування** : Закон України від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text.
38. **Про запобігання корупції** : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text.
39. **Про воєнний стан** : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text.
40. **Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану** : Закон України від 15 березня 2022 року № 2136-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text.

41. **Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин** : Закон України від 1 липня 2022 року № 2352-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2352-20#Text.
42. **Про адміністративну процедуру** : Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text.
43. **Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції** : постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 988. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-п#Text.
44. **Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та здобувачам вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських** : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 6 квітня 2016 року № 260. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16#Text.
45. **Про затвердження Дисциплінарного статуту Національної поліції України** : Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text.
46. **Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану** : постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-п#Text.

Електронні інформаційні ресурси

1. **Верховна Рада України. Законодавство України.** URL: https://zakon.rada.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
2. **Єдиний державний реєстр судових рішень.** URL: https://reyestr.court.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
3. **Верховний Суд.** Офіційний вебсайт. URL: https://supreme.court.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
4. **Міністерство внутрішніх справ України.** Офіційний вебсайт. URL: https://mvs.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
5. **Національна поліція України.** Офіційний вебсайт. URL: https://npu.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
6. **Державне бюро розслідувань.** Офіційний вебсайт. URL: https://dbr.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
7. **Офіс Генерального прокурора.** Офіційний вебсайт. URL: https://gp.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
8. **Національне агентство України з питань державної служби.** Офіційний вебсайт. URL: https://nads.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
9. **Національний репозитарій академічних текстів.** URL: https://nrat.ukrintei.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).
10. **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.** URL: https://www.nbuv.gov.ua/ (дата звернення: 06.09.2026).